

A photograph of two women with long, wavy hair embracing each other from behind in a grassy field. The woman in the foreground has long, light-colored hair and is wearing a brown jacket. The woman behind her has dark hair and is wearing a red top. The background is a soft-focus landscape with trees and a bright sky, suggesting a sunny day.

**EUROPARÅDETS
KONVENSJON
OM FOREBYGGING
OG BEKJEMPELSE
AV VOLD MOT KVINNER
OG VOLD I NÆRE
RELASJONER**

Istanbul-
konvensjonen

TRYGGHET FRA FRYKT
TRYGGHET FRA
VOLD

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

HVA ER FORMÅLET MED KONVENSJONEN?

■ Europarådets nye konvensjon om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner er den mest omfattende internasjonale traktat som skal takle slike alvorlige overtredelser av menneskerettigheter. Målet er nulltoleranse overfor slik vold, og dette er et viktig steg i retning av å gjøre både Europa og andre land tryggere.

■ Forebygging av vold, beskyttelse av ofre og straffeforfølgelse av gjerningsmenn er konvensjonens hjørnesteiner. Den har også som mål å endre individuelle hjerter og sinn ved å arbeide for å få alle samfunnets medlemmer, spesielt menn og gutter, til å endre sine holdninger. I hovedsak er dette et nytt krav om større likestilling mellom kvinner og menn, fordi vold mot kvinner har dype røtter i ulikheter mellom kvinner og menn i samfunnet, og opprettholdes i en kultur av toleranse og fornektelse.

BANEBRYTENDE INNHOLD I KONVENSJONEN

■ Den erkjenner vold mot kvinner som en krenkelse av menneskerettigheter og en form for diskriminering. Det vil si at en stat må stå til ansvar hvis den ikke viser tilstrekkelig respons på slik vold.

■ Det er den første internasjonale traktat som inneholder en definisjon av kjønn. Det vil si at det nå erkjennes at kvinner og menn ikke bare er biologisk hun- og hankjønn, men at det også finnes en sosialt konstruert kjønnskategori som tildeler kvinner og menn deres spesielle rollemønstre og atferd. Forskning har vist at visse typer rollemønstre og atferd kan bidra til å gjøre vold mot kvinner akseptabel.

■ Den introduserer en rekke banebrytende straffbare forhold, som for eksempel kvinnelig kjønnslemlestelse, tvangsekteskap, forfølgelse (stalking), tvangsabort og tvangssterilisering. Det betyr at stater vil måtte introdusere viktige straffbare forhold som tidligere ikke fantes i deres lovverk.

■ Den krever engasjement av alle relevante offentlige organer og tjenester, slik at vold mot kvinner og vold i nære relasjoner takles på en koordinert måte. Det innebærer at offentlige organer og ikke-statlige organisasjoner ikke skal handle på egen hånd, men utarbeide protokoller for samarbeid.

HVA KREVER KONVENSJONEN AT STATER SKAL GJØRE?

FOREBYGGING

- ▶ endre holdninger, kjønnsroller og stereotyper som gjør vold mot kvinner akseptabel;
- ▶ gi opplæring til profesjonelle som skal arbeide med ofre;
- ▶ øke kunnskap og bevissthet om forskjellige typer vold og dens traumatiserende natur;
- ▶ inkludere skolemateriell om likestilling i læreplanen på alle utdanningstrinn;
- ▶ samarbeide med ikke-statlige organisasjoner, media og den private sektor for å nå frem til folk.

BESKYTTELSE

- ▶ sørge for at ofrenes behov og sikkerhet står sentralt i alle tiltak;
- ▶ opprette spesialiserte støttetjenester som tilbyr medisinsk hjelp og psykologisk og juridisk rådgivning til ofre og deres barn;
- ▶ opprette et tilstrekkelig antall krisesentre og introdusere gratis telefonhjelp døgnet rundt.

STRAFFEFORFØLGELSE

- ▶ sørge for at vold mot kvinner kriminaliseres og straffes på en adekvat måte;
- ▶ sørge for at unnskyldninger på grunnlag av kultur, tradisjon, religion eller såkalt "ære" er uakseptable for alle voldshandlinger;
- ▶ sørge for at ofre har tilgang til spesielle beskyttelsestiltak under etterforskning og rettergang;
- ▶ sørge for at rettshåndhevende organer umiddelbart trer til ved anmodning om hjelp, og at de håndterer farlige situasjoner på en adekvat måte.

HELHETLIG POLITIKK

- ▶ sikre at alle ovenstående tiltak inngår i et helhetlig og koordinert sett med politiske retningslinjer og tilbyr en helhetlig respons overfor vold mot kvinner og vold i nære relasjoner.

HVEM DEKES AV KONVENSJONEN?

■ Konvensjonen dekker kvinner og jenter uansett bakgrunn, alder, etnisk opprinnelse, religion, sosial opprinnelse, flyktningsstatus eller seksuell orientering, bare for å nevne noen. Konvensjonen erkjenner at det finnes grupper av kvinner og jenter som ofte er utsatt for større risiko for å bli utsatt for vold, og stater må sørge for at deres spesifikke behov tas i betraktning. Stater oppmuntres også til å anvende konvensjonen til andre ofre for vold i nære relasjoner, for eksempel menn, barn og eldre.

HVILKE STRAFFBARE HANDLINGER DEKES?

■ Konvensjonen har fastsatt en rekke viktige straffbare handlinger. Den sørger for at følgende atferder blir underlagt straff eller andre strafferettslige sanksjoner:

- ▶ vold i nære relasjoner (fysisk, seksuell, psykisk eller økonomisk vold);
- ▶ forfølgelse (stalking);
- ▶ seksuell vold, inkludert voldtekt;
- ▶ seksuell trakassering;
- ▶ tvangsekteskap;
- ▶ kvinnelig kjønnslemlestelse;
- ▶ tvangsabort og tvangssterilisering.

■ Dette sender ut en klar melding om at vold mot kvinner og vold i nære relasjoner ikke er privatsaker. Tvert imot: For å poengtere den spesielt traumatiserende effekten av straffbare handlinger i familien kan en gjerningsmann få strengere straff når offeret er en ektefelle, partner eller et familiemedlem.

HVORDAN OVERVÅKES IMPLEMENTERINGEN AV KONVENSJONEN?

— Konvensjonen etablerer en overvåkningsmekanisme som skal vurdere hvor godt disse bestemmelsene etterlevs i praksis. Denne overvåkningsmekanismen består av to elementer: et uavhengig ekspertorgan (*Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence*, GREVIO), og partskomiteen (*Committee of the Parties*), en politisk instans bestående av offisielle representanter for de statlige partene i konvensjonen. Disse instansenes funn og anbefalinger vil bidra til å sikre statenes overholdelse av konvensjonen og garantere at den er effektiv på lang sikt.

www.coe.int/conventionviolence
conventionviolence@coe.int

NOR

www.coe.int

Europarådet er den ledende menneskerettighetsorganisasjonen på det europeiske kontinentet. Rådet omfatter 47 medlemsland, hvorav 28 er medlemmer av Den europeiske union. Alle Europarådets medlemsland har signert Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, som har som formål å beskytte menneskerettigheter, demokrati og rettsikkerhet. Den europeiske menneskerettighetsdomstolen overvåker medlemslandenes iverksettelse av konvensjonen.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE